



י"ד באדר ב' תשע"ו, 24.3.2016

גיליון מס' 502

פרשת צו

פנים שונות לקדושה

מאת מרדכי גילה. קיבוץ לביא

לע"נ אבי מורי גרשון בן יואל שנפטר ביח' אדר ב' תשנ"ז

תהום מפרידה בין המשכן שבו שרויה הקדושה, ה-"לגמרי מובדל", ובין מחנה ישראל שבחוץ. סכנת מוות מאיימת על זר הקרב ועל כוהנים הניגשים בלי בגדי כהונה או בלי לרחוץ את ידיהם ורגליהם. כדי לקדש את אהרון ואת בניו לכהן בקודש בלי פחד מוות הוטל על משה להלבישם בגדי כהונה מיוחדים ולהעביר אותם בטכס ארוך ומורכב של "מילואים", מילה מקראית שפירושה הקדשה או מינוי לתפקיד מסוים. המשכן ועבודתו מקרינים קדושה ובו בזמן יש בהם משהו מאיים ומרתיע, וכדי לשמור על העם מפני נוכחות קרובה מדי של השכינה נצטווה משה להוציא את המשכן אל מחוץ למחנה אחרי חטא העגל (פ' כי תישא). אווירה של מסתורין ויראת קודש אופפת את כניסת הכוהנים לתפקידם במשכן. המעשים והסמלים המכשירים את אהרון ואת בניו לכהן לה', עם משיחה בשמן המשחה הריחני והזאה מדם הקרבנות על הבגדים ועל תנוך אוזניהם ובוהן ידיהם ורגליהם הימניות, מפרידים את הכהנים מהחולין ומובילים אותם אל מעמד שונה מכל אדם אחר.

לא כך דרכו של משה אל הקודש. בעומדו לפני הסנה הבווער די היה לו להסיר את נעליו. לפני עלותו על הר סיני לא קראנו על סדרה כלשהי של מצוות שהיה עליו לקיים כדי להיטהר. הקב"ה נועד אליו מבין שני הכרובים בקודש הקודשים: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ, שָׁם, וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפָּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים, אֲשֶׁר עַל-אֲרוֹן הָעֵדוּת" (שמות כ"ה, כ"ב), כמעשה יום-יומי רגיל. הקדושה של משה נבעה מאישיותו ונוצרה בצורה טבעית. הוא "גדל להיות נביא", ובכך זכה בקדושה שאפשרה לו גישה ישירה אל קדש הקדשים, גישה "עוקפת מילואים". מעמדם ההלכתי-ממסדי של הכוהנים תלוי לגמרי בקיום מצוות המילואים המכוננות. בתחילת התהליך משה בעצמו מקבל את דם הקרבנות לאחר השחיטה וזורק אותו על קרנות המזבח. רק בסוף שבעה ימי המילואים רשאים הכהנים לעשות זאת בעצמם, וזה הופך לתפקידם הבלעדי.

צאצאי משה אינם רשאים לגשת אל הקודש אבל צאצאי אהרון כן, כי מעמד הכהונה המוסדי-הלכתי חזק לאין ערוך ממעמדו הטבעי של משה. כמעט כל פעילות חברתית דורשת מעבר מהספונטאני והטבעי אל הממסדי והמכוון כדי שתחזיק מעמד לאורך זמן. גם צורת החיים הקיבוצית שהחלה בהתלהבות ותחושת יצירה הזדקקה עם הזמן למערכת של חוקים והסדרים בין החברים כדי להתקיים. על אחת כמה וכמה בחיי הקדושה והפולחן, שהחלו בנבואתו וקדושתו הטבעית של משה והונצחו לדורות באמצעות מצוות המכוננות את מעמד הכהונה.

המהפך במעמדם של הכהנים התרחש במשך שבעה ימים של המתנה פסיבית. יפה עשה מי שחילק את התורה לפרשיות שבוע, כאשר קטע את התיאור בציווי על הכהנים לחכות שבוע, "וּפְתַח אֱהָל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וְלַיְלָה,

שְׁבַעַת יָמִים", גם אנחנו מחכים כל שנה במשך שבוע עד שאנחנו קוראים על היום השמיני, כאשר התהליך מסתיים עם כניסתם של אהרן ובניו אל תפקידם בקודש. הפרישה מהבית למשך שבעת ימי המילואים מזכירה לנו את פתיחת סדר העבודה של יום הכיפורים כאשר "שבעה ימים קודם יום הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו" (משנה יומא, א', א'). אבל סיום עבודת יום הכיפורים חסר בטכס המילואים: "הביאו לו בגדי עצמו, ולבש. ומלווים אותו עד ביתו, ויום טוב היה עושה לאוהביו..." (שם, ז', ד'). בבגדי עצמו ובביתו חוזר הכהן הגדול למרחב החולין. בביתו מתנהלים עיקר החיים. שם אשתו וילדיו ושם הוא מבלה את רוב זמנו. עוד מעט הוא יקום מסעודתו, ילבש בגדי עבודה רגילים ויתקע יתד לסוכה, מצווה אחת מבין תר"ג המצוות המקדשות את ישראל. זוהי קדושה השווה לכל נפש והפתוחה לכל אדם, בדיוק כמו שקדש הקדשים היה פתוח לפני משה.

מרדכי גילה. חבר קיבוץ לביא. נשוי באושר לעירית. בת משואות יצחק, ולזוג חמישה ילדים בוגרים. מרדכי, יליד שבדיה, בעל השכלה אקדמית בתחום מדעי הטבע, ועוסק כעת בפרויקט מחקר במכון וולקני. בשעות הפנאי קובע עיתים לתורה.



דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il